

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2004-2-42 (İlk İnceleme)
Karar Sayısı : 04-43/534-131
Karar Tarihi : 24.6.2004

A.TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, A. Ersan GÖKMEN,
R. Müfit SONBAY, Murat GENCER,
Prof. Dr. Zühtü Aytaç, Rifki ÜNAL,
Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI,

B. RAPORTÖR : İlmutluhan SELÇUK

C. ŞİKAYET EDEN : Gizlilik talebi vardır.

20

D. HAKKINDA İNCELEME YAPILAN : Telekomünikasyon Kurumu

E. DOSYA KONUSU : Telekomünikasyon Kurumu'nun uzak mesafe telefon hizmetleri sunmak isteyen firmalardan lisans bedeli yanı sıra teminat bedeli de talep etmek suretiyle 4054 sayılı Kanunu ihlal ettiği iddiası.

30

F. İDDİALARIN ÖZETİ : Kurum kayıtlarına intikal eden dilekçelerde özetle,

- Telekomünikasyon Kurumu'nun 4.5.2004 tarihinde uzak mesafe telefon hizmetleri (UMTH) sunmak isteyen firmalara verilecek A, B ve C tipi telekomünikasyon ruhsatları için 250.000 Euro banka teminat bedeli belirlediği,
- A, B ve C tipi ruhsatlar için "*ruhsat bedeli yanı sıra*" banka teminatı istenmesinin küçük ve orta ölçekli firmaların rekabet edebilmelerini kısıtlayan, bozan ve önleyen bir girişim olduğu,
- Bu girişimin büyük sermaye gruplarına sektöre girişte avantaj sağladığı,
- Gelişmiş ülkelerdeki liberalleşme örnekleri ele alındığında bu miktarlarda bir teminat bedelinin talep edilmediğinin görüldüğü,

40

ifade edilmekte ve "*sağlıklı bir rekabet ortamının yaratılabilmesi için bu uygulamanın gözden geçirilmesi ve gereğinin yapılması*" talep edilmektedir.

G. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına sırasıyla 11.5.2004, 2341 ve 12.5.2004, 2374 tarih ve sayılar ile intikal eden dilekçeler üzerine yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 14.6.2004 tarih, 2004-2-42/İİ-04-İS sayılı İlk İnceleme Raporu, 21.6.2004 tarih, REK.0.06.00.00/78 sayılı Başkanlık önergesi ile 04-43 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

H. RAPORTÖRÜN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; başvurulara konu işlemin "düzenleyici" bir tasarruf teşkil etmesi nedeniyle dosyanın, Kanun'un 40 ila 55. maddeleri çerçevesinde değil ancak "Rekabet politikası ile ilgili olarak alınacak kararlar ve ilgili mevzuat hakkında görüş bildirmek" şeklindeki "Başkanlığın Görev ve Yetkileri" başlıklı 30 (f) maddesi çerçevesinde ele alınması gerektiği ifade edilmiştir.

I. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

I.1. Yapılan İnceleme

4502 sayılı Kanun ile değişik 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu'nun "Türk Telekom; telekomünikasyon şebekeleri üzerinden sunulan ulusal ve uluslar arası ses iletimini ihtiva eden telefon hizmetlerini, 31.12.2003 tarihine kadar bu Kanun ve görev sözleşmesi çerçevesinde tekel olarak yürütür." hükmü çerçevesinde, 1.1.2004 tarihi itibarıyla ulusal ve uluslar arası ses iletiminde "yasal tekel" ortadan kalkmıştır. Ancak aynı Kanun'un

"Hiç kimse Bakanlıkla bir görev, imtiyaz sözleşmesi yapılmış veya Bakanlık tarafından bir telekomünikasyon ruhsatı veya genel izin verilmiş olmadıkça, telekomünikasyon hizmeti yürütemez ve/veya altyapısı kuramaz ve işletemez."

şeklindeki 2 (a) maddesi uyarınca, "yasal tekel" kalkmış olmasına karşın, işletmelerin ulusal ve/veya uluslar arası telefon hizmeti sunmaları, öncelikle söz konusu faaliyetin bir yetkilendirme konusu edilmesini, ardından belirlenecek yetkilendirme türüne göre işletmelerin Telekomünikasyon Kurumu'ndan yetki belgesi almalarını gerektirmektedir.

406 sayılı Kanun'un

"Görev ve imtiyaz sözleşmeleri, telekomünikasyon ruhsatı ve genel izinlerin asgari değerleri Kurumun teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından belirlenir."

şeklindeki Ek Madde 27/3 hükmü uyarınca yetkilendirme türü ücretlerini belirleme yetkisi Bakanlar Kurulu'na aittir. İşbu hüküm uyarınca, uzak mesafe telefon hizmetlerine ilişkin A, B ve C tipi olarak tasnif edilen

Yetkilendirme Türü	Yetkilendirme Bedeli
	Bir Defalık
A Tipi UMTH işletmecisi	405.000.000.000 TL
B Tipi UMTH işletmecisi	180.000.000.000 TL
C Tipi UMTH işletmecisi	90.000.000.000 TL
	Yıllık
A, B, C Tipi UMTH işletmecisi	İşletmecinin hizmete ilişkin net satışlarının % 0.5'i

90 şeklindeki yetkilendirme bedelleri 29.12.2003 tarihli ve 6689 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile belirlenmiş, söz konusu bedeller 2.1.2004 tarihli ve 25334 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

100 Bunun ardından 4.5.2004 tarih ve 2004/235 sayılı Telekomünikasyon Kurulu Kararı ile UMTH hizmeti sunmak isteyen şirketlerin, "yetkilendirme ücretini ödemelerinin yanı sıra"; mevzuat ve Kurum düzenlemeleri ile belirlenmiş olan tüketici haklarının yaygın ihlali nedeni ile oluşabilecek olası tüketici mağduriyetinin asgariye indirebilmesi ve yükümlülüklerle ilgili diğer hususlarda uygulamadaki aksaklıkların giderilmesine yönelik olarak 250.000 Euro tutarında, ülkemizde faaliyet gösteren bir bankadan alınmış, 1.1.2007 tarihine kadar geçerli, gayri kabili rücu kesin teminat mektubu vermeleri kararlaştırılmıştır.

Son olarak 13.4.2004 tarihli ve 25432 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Telekomünikasyon Hizmetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik" ile uzak mesafe telefon hizmetlerine ilişkin yetkilendirme türü "2. tip telekomünikasyon ruhsatı" olarak belirlenmiştir.

I.2. Değerlendirme

110 Danıştay 10. Dairesi'nin 13.12.2002 tarihli ve E. 2002/4105 sayılı kararında da yer verildiği üzere 4502 sayılı Kanun ile "kural olarak tüm telekomünikasyon hizmetlerinin rekabete açıldığı" ve 406 sayılı Telgraf ve Telefon Kanunu ile Türk Telekom'a "ses iletimi konusunda" 31.12.2003 tarihine kadar tanınan tekel hakkının ise "geçici bir nitelik arz ettiği" dikkate alındığında, ses iletimi konusunda geçici nitelik arz eden tekel statüsünün bu süre geçtikten sonra biran evvel kaldırılması gerektiği açıktır.

120 Keza Telekomünikasyon Kurumu'nca yapılan yetkilendirme düzenlemesi de bu amaca hizmet etmekte ve tekelin "uzak mesafe telefon hizmetlerine" ilişkin olan kısmının kaldırılması yönünde ilk adım atılmış olmaktadır.

Ancak, hizmetin sunulmasının "gerekli tedbirler alınmaksızın" gerçekleşeceği doğal olarak beklenmemeli, serbestleşme için gerekli yetkilendirme düzenlemeleri ile pazara yeni giriş yapacak işletmecilerin rekabete açılan hizmetleri "kurallar dahilinde" yürütmelerine yönelik tedbirlerin alınması gerekmektedir.

130 Bu çerçevede, söz konusu tedbirler, daha ucuz ve daha çeşitli hizmetleri temin etme olanağına sahip olmak gibi tüketicilere uzun vadede fayda sağlayacağı kuşkusuz olan rekabetin bir an evvel tesis edilmesi için gerekli adımları içermekle beraber, hizmetleri temin edecek kullanıcıların kısa vadede, hizmeti temin eder etmez korunmalarını sağlayacak adımları da doğal olarak içermektedir.

406 sayılı Kanun'un 2(e) maddesi bu paralelde hükümler içermekte ve kanun ile yetkilendirme belgelerinde

- 140
- Aboneler, kullanıcılar, kişisel telekomünikasyon tesislerini kullananlar ve diğer işletmecilere uygulanacak genel şartlar ve ara bağlantı şartları da dahil olmak üzere, bunlarla ilişkilerde gözetilecek ilkelere,
  - Telekomünikasyon iş ve hizmetleri karşılığında alınacak ücretlerin hesaplanmasına ilişkin esaslar ve bunların yeniden belirlenmesine ilişkin ilkelere,
  - hizmet kalitesine ilişkin şartlara

150 mutlak surette yer verilmesi öngörülmektedir. Keza aynı Kanun'un 2(f) maddesinde *"ruhsat şartlarına uyulmaması halinde işletmeciye bir önceki takvim yılındaki cirosunun %3'üne kadar idari para cezasının uygulanabileceği"* de hüküm altına alınmaktadır.

Nitekim Telekomünikasyon Kurumu'nca, telekomünikasyon sektöründe faaliyette bulunan işletmeciler karşısında tüketici ve kullanıcıların hak ve menfaatlerini korumaya yönelik usul ve esasları belirlemek amacıyla hazırlanan ve görüşe açılan *"Tüketici ve Kullanıcı Hakları Hakkında Yönetmelik Taslağı"* da esasen bu son amaca hizmet etmekte ve söz konusu Yönetmelik Taslağı ile

- 160
- abonelik sözleşmeleri,
  - tarifeler ve faturalandırma,
  - haksız şartlar,
  - temerrüt,
  - yetkili mahkeme ve, icra daireleri
  - sözleşmelerin başlangıcı ve sona ermesi,

ve benzeri konularda *"her bir tip sözleşmenin uygulanmaya konulmadan önce Kurum tarafından onaylanması"* gibi detaylı düzenlemeler getirilmesi öngörülmektedir.

170 Telekomünikasyon Kurulu'nun yukarıda yer verilen ve uzak mesafe telefon hizmetleri sunmak isteyen şirketlerin

"mevzuat ve Kurum düzenlemeleri ile belirlenmiş olan tüketici haklarının yaygın ihlali nedeni ile oluşabilecek olası tüketici mağduriyetinin asgariye indirebilmesi ve yükümlülüklerle ilgili diğer hususlarda uygulamadaki aksaklıkların giderilmesine yönelik olarak 250.000 Euro tutarında, T.C. mevzuatına göre ülkemizde faaliyet gösteren bir bankadan alınmış, 1.1.2007 tarihine kadar geçerli, gayri kabili rücu kesin teminat mektubu vermeleri"

180 şeklindeki 4.5.2004 tarih ve 2004/235 sayılı Kararı incelendiğinde de söz konusu Karar'ın *ilk etapta* serbestleşme ertesinde oluşabilecek tüketici mağduriyetlerinin asgariye çekilmesi amacıyla alınmış bir önlem olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

J. SONUÇ

Düzenlenen rapora, toplanan delillere ve incelenen dosya kapsamına göre;

- 190 başvuruya konu işlemin "düzenleyici" bir tasarruf niteliğinde olması nedeniyle, 4054 sayılı Kanun çerçevesinde yapılacak bir işlem bulunmadığına, şikayetin reddine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.